Oproep om te komen tot een brede en duurzame aanpak van de problemen rond kanaal Almelo De Haandrik.

Een oproep tot een krachtig en bestuurlijke aanpak in dossier Kanaal Almelo De Haandrik gericht op een duurzaam en breed herstel.

> *"De afgelopen periode zijn wij (Douwe Bouma en Stephan Reusken) het gebied van het kanaal Almelo de Haandrik in geweest. We zijn geschrokken! We wisten dat het erg was en dat bewoners vermorzeld worden door de overheid en wanhopig zijn. Maar wat we hebben gehoord en gezien is erger dan we hadden kunnen vermoeden. Elke keer gingen we naar huis met buikpijn en een gevoel van machteloosheid."*

We zijn op bezoek geweest bij verschillende families verdeeld over de verschillende gemeenten langs het kanaal. De gemeente Twentrand, Hellendoorn, Ommen en Hardenberg. De bedoeling van de bezoeken was niet om te zien wat de staat van woning is of om te horen of de regeling goed uitgevoerd wordt. Nee, de bedoeling was om te horen en te zien wat nu de impact is van een woning, die schade heeft, waarin gewoond en geleefd wordt. En wat het betekent om steeds geen perspectief te hebben op een veilige woning en een duurzaam perspectief voor het gebied Almelo De Haandrik.

De verhalen zijn schokkend. Niet alleen hebben de woningen veel schade maar veelmeer nog hebben we gezien wat het doet met de gezondheid van de bewoners, die achteruitgaat. Overspannen thuis zitten en niet in staat zijn om te kunnen werken. De impact die het heeft op relaties tussen echtgenoten en op kinderen. De maatschappelijke gevolgen die voor velen van ons onzichtbaar zijn én achter de voordeur zitten, zijn groot. Laat staan de maatschappelijke kosten die dit met zich meebrengt.

Bovenal vertellen bewoners hoe teleurgesteld ze zijn in "de overheid" die veel belooft en zegt alles te doen om het op te lossen, maar verzandt in regels en bureaucratie. Een overheid die werkt als een betonnen muur, waar bewoners tegenop lopen. Zij weten niet meer waar ze naar toe moeten of wie ze kan helpen. Ze zijn alle vertrouwen kwijtgeraakt in een oplossing!

Daarbij wordt steeds duidelijker dat het hier gaat om een overheid (provincie en gemeente) die gefaald heeft vanaf het moment van de start van de werkzaamheden bij de planvorming, uitvoering en controle. Dit blijkt wel uit de onderzoeken en rapporten die er nu liggen (Rekenkamer van de Provincie en het rapport van bureau Crux van de gemeente Twenterand). Dit falen wordt niet erkend.
Erger nog diezelfde overheid gaat zelf aan de slag om het falen te herstellen, hierop te sturen en te controleren. Een oplossing die typerend is voor de overheid die werkt vanuit systemen en regels, in plaats van waar de overheid voor is: de inwoner!

Daarom willen we vanuit PvdA GroenLinks dat het dossier Kanaal Almelo De Haandrik nu wél voortvarend wordt opgepakt. Een aanpak die gericht is op een breed en duurzaam herstel voor het gehele gebied. Een aanpak waarbij provincie en gemeente samen optrekken en gaan staan voor het belang van de inwoners in het gebied van het Kanaal Almelo De Haandrik.

> *"Want een ding is wel duidelijk geworden na al deze bezoeken: wonen is een recht en als dit recht letterlijk onder je voeten wegspoelt dan is alle zekerheid van een veilig en sociaal bestaan weg."*

Wat staat de overheid, het bestuur en de politiek nu te doen?

Het openbaar bestuur, de overheid is er voor haar inwoners. De overheid en inwoners moeten niet tegenover elkaar staan. De overheid is er vóór en ván de inwoners.

Tjeenk Willink zegt hierover: "Als je beleid maakt zonder dat je weet wat de gevolgen zijn voor de uitvoering, zonder dat je de mensen die het uitvoeren en de mensen die het raakt hoort, dan krijg je ongelukken. Bestuurders moeten bij beleid de gevolgen van de gekozen uitvoering in kaart brengen en de uitvoerders het vertrouwen geven door naar ze te luisteren. Dan krijgen uitvoerders en de mensen om wie het gaat vertrouwen in het nieuwe beleid. Doe je dit niet, dan verliest de politiek/de overheid het vertrouwen van zowel de uitvoerders als de mensen die van het mislukte beleid slachtoffer zijn".

De inzet van politiek bestuur, óók lokaal, moet zijn te werken en te denken vanuit de bedoeling en wat we willen bereiken voor de inwoners.

In het dossier van het **Kanaal Almelo De Haandrik** voelen inwoners zich vermalen in de bureaucratie van de overheid. Een overheid die maatregelen bedenkt en uitvoert, zoals verdieping en verbreding van het kanaal. Een overheid die vervolgens na geconstateerde schade, regelingen en regels bedenkt die in feite niet werken vóór inwoners maar tégen de inwoners. Een overheid die "goed" bedoelend iets bedenkt, maar effectief de burger niet helpt. Nee erger zelfs, aan zijn lot overlaat en steeds de spelregels verandert.

Dat inwoners zich niet gehoord voelen blijkt ook wel uit de nieuwsbrieven die verstuurd zijn vanuit de provincie. Alleen cijfers en feiten en beschrijvingen van procedures. Nergens een regel of een zin van begrip voor de onmacht van de inwoners. Nergens een "toon" van medeleven.

Om nu anders te denken, te handelen en te werken, hoeven we helemaal niet lang te wachten. We kunnen dit vandaag al doen! Als het gaat om de vele woningen met schade langs het kanaal Almelo De Haandrik ligt er een grote verantwoordelijkheid bij de provincie en de gemeenten om dit op te lossen. Maak een keuze en ondersteun de bewoners in wat zij echt nodig hebben: een woning die veilig en duurzaam is. Met een toekomstperspectief dat de inwoners rust en zekerheid geeft.

Allereerst benader in de aanpak het gebied langs het kanaal Almelo de Haandrik als een rampgebied. Een rampgebied dat vraagt om aanpak die breed en integraal is. Niet alleen een aanpak gericht op wonen, maar ook op een aanpak die gericht is op het versterken van het welzijn van de bewoners, de sociale samenhang in het gebied en een economische impuls. Het geeft handelingsbevoegdheid die passend is bij wat het gebied is aangedaan.

Door het kanaal Almelo de Haandrik als rampgebied te benaderen kunnen er fondsen gevormd worden waaruit activiteiten uitgevoerd worden gericht op een duurzaam herstel.

Het gaat dan om een aanpak gericht op veilig wonen nu en in de toekomst. Doe dit als provincie en gemeenten samen met inwoners. Eventueel kan er gekeken worden of er anderen bij nodig zijn, bouwbedrijven? Woningcorporaties? Ontwikkel samen met de gedupeerden de ambities, bereken de kosten, bepaal het budget en ga ermee aan de slag. Groot voordeel hiervan is dat er niet voor elke € het dubbele betaald moet worden aan schade-experts, juristen, consultants en de maatschappelijke kosten als gevolg van zorg en ondersteuning vanuit het sociale domein

In dit dossier zijn twee overheden direct betrokken: dat is in eerste plaats de provincie en in de tweede plaats de gemeenten. De afgelopen tijd lijkt het er soms op dat deze twee tegenover elkaar staan om verantwoordelijkheden en de daarbij behorende financiële gevolgen te ontlopen en op elkaar af te schuiven. Ook wordt er onvoldoende informatie gedeeld. Een schrijnend voorbeeld van dergelijk gedrag zien we ook in Groningen bij het aardbevingsdossier. Het kan echter ook anders, kijk naar de wijze waarop overheden elkaar en inwoners vonden na de Vuurwerkramp in Enschede. Er is daar niet gewacht tot uit onderzoek bleek wie de schuldige was en vandaaruit juridisch en bestuurlijk gehandeld. Vanaf het eerste moment is daar gedacht en gehandeld vanuit en met de bewoners. Onze situatie is hier anders, maar wij kunnen hier beslist van leren.

De geschiedenis hoeven we hier niet te herhalen. Er zijn werkzaamheden geweest aan het kanaal die schade veroorzaakt hebben aan woningen langs het kanaal (en ook aan infrastructuur als wegen). Het gaat inmiddels ruim 400 schademeldingen waarvan en 263 uit Twenterand. 65 woningen moeten worden gemonitord en inmiddels zijn 5 woningen niet meer bewoonbaar.

En, ja er moet gekeken worden naar de rol van de overheden in de werkzaamheden ten aanzien van het kanaal. Het gaat dan zowel om de provincie en de gemeente en wellicht ook het Waterschap. Overheden die nu het eigen falen proberen te verhullen en niet erkennen. Nee zelfs achteraf alsnog legaliseren. Inwoners begrijpen dit niet en dit vergroot alleen nog verder het wantrouwen en de boosheid. Hier hebben de Staten van de provincie Overijssel en de raad van Twenterand een belangrijke rol. Reflecteren en leren is hier het uitgangspunt. Het rapport van de rekenkamer van de provincie Overijssel geeft hiertoe al belangrijke aanbevelingen. Laat zien dat er geleerd wordt en wees transparant. Erken verantwoordelijkheid!

Maar eerst gaat het om de inwoners. Inwoners wiens huis op instorten staat, of slecht slapen omdat men niet weet of het huis veilig is. Zij hebben op dit moment niets aan de uitkomsten van onderzoek of reflectie. Zij kunnen ook niet wachten op deze uitkomsten. Hun belangen mogen in onze ogen daarom niet afhangen van het moment van de uitkomsten van geplande onderzoeken en evaluaties. Zij verdienen overheden die samen met hen kijken naar een haalbare oplossing en verwachten direct handelen.

Een aanpak die vraagt om uitvoeringskracht, waar vandaag nog mee begonnen kan (moet) worden. In samenwerking tussen de provincie en de gemeenten en onder leiding van de Commissaris van de Koning.[1] Een commissaris die niet gekoppeld is aan politieke kleur en niet gekoppeld is aan een beperkte zittingsduur en kan zorgen voor de continuïteit in dit dossier.

[1] Een uitvoeringskracht georganiseerd buiten de provincie en gemeenten in een projectorganisatie.

Een aanpak die ook past bij het ambitie-document van de gemeente Twenterand. Een aanpak die invulling wil geven aan die ambitie. Maar het ambitie-document is nu nog veel woorden maar weinig daden! Het is niet concreet. Wat betekent dat nu “naast de inwoner staan? Wat betekent dat nu als er in het ambitie document staat: “we maken ons grote zorgen”? Wat gaat de gemeente Twenterand nu concreet doen? Welke acties en stappen zet ze nu om aan die ambitie invulling te geven? Inwoners hebben niets aan woorden…….die willen daden zien!

Het voorstel van de PvdA GroenLinks Twenterand is

Werk aan herstel van vertrouwen en een duurzame en structurele oplossing, om te zorgen dat langs het kanaal Almelo DE Haandrik weer veilig geleefd en gewoond kan worden.

1. **Kies ervoor het gebied Kanaal Almelo De Haandrik als rampgebied te verklaren en kies voor een brede aanpak gericht op veilig en duurzaam wonen, sociaal sterk met een economische impuls waardoor er gewoond, gewerkt en geleefd kan worden.**

2. **Kies voor een collectieve aanpak en gebiedsbrede aanpak in plaats van een individuele aanpak voor de inwoners in het betrokken gebied langs het kanaal Almelo De Haandrik. Een aanpak gericht op het direct oplossen en herstel van alle schade aan de woningen gekoppeld aan een gebiedsbrede aanpak voor herstel: sociaal en economisch (naar het voorbeeld van het Roombeek in Enschede na de vuurwerkramp of de woningen in Amsterdam na verzakkingen bij de aanleg van de ondergrondse metro). ‘**

3. **Zelfreflectie op het handelen van de overheid op provinciaal en lokaal niveau. Een feitenrelaas dat ingaat op: wie heeft wanneer wat gedaan en is er voldoende gekeken naar de controle en handhavend optreden? Hebben de verschillende overheden voldoende haar rol ingevuld en haar verantwoordelijkheden genomen?**

Juist nu is het van belang om als raad en college eensgezind op te treden. Dit betekent dat we als gemeenten en provincie naast de inwoners moeten staan en met alle mogelijke middelen de inwoners ondersteunen.

De gevolgen voor de inwoners van Twenterand en ook andere gemeenten treffen mensen zo diep in hun bestaan dat alles uit de kast gehaald moet worden om inwoners te ondersteunen. De ondersteuning moet niet alleen moreel zijn maar ook in de vorm van zorg, welzijn en huisvesting. Dit is een probleem dat morgen niet is afgelopen. Dit loopt nog zeker 5 tot 10 jaar door. Er moet een duurzame oplossing komen voor de dit gebied!

Hier is sprake van een groot en menselijk drama. Mensen worden geraakt in hun kern van hun bestaan. Provincie en gemeenten moeten dit samen oplossen mét en vóór de inwoners. Dit moeten we samendoen vanuit een actieve en menselijke houding.

Vertrouwen en perspectief moeten nu centraal staan!

Stephan Reusken
PvdA GroenLinks Twenterand

Uitspraken van inwoners tijdens de bezoeken (maart en april 2022)

Fam. A.

"We dachten hier lang en met veel plezier te gaan wonen in 2018 en we hadden er echt zin. Alle toekomst is weg".

"Je krijgt ruzie met elkaar en dat wil je niet".

"We zijn bij het maatschappelijk werk, want de problemen waren groot. Gelukkig heeft ons dat wel geholpen".

"De provincie besteedt duizenden euro's aan onderzoek. Besteed dat nu eens aan de inwoners".

"Je wordt er elke dag mee geconfronteerd. Het houdt je elke dag bezig".

Fam B.

"Woon nu ergens anders, gehuurd. Maar voor hoelang? Er is zoveel onduidelijk".

'Wij moeten zelf overal achteraan".

"We komen elke dag langs onze woning, waar we niet meer kunnen wonen. We worden er elke dag mee geconfronteerd".

"Er is een belofte gedaan dat we voor het nieuwe jaar (2022) zouden horen waar je aan toe bent. We hebben tot op vandaag (4 april 2022) nog steeds niets gehoord".

"Ik heb zelf contact opgenomen met de GGZ en ondersteuning gezocht. Ik hield het niet meer vol".

Fam C.

"We denken mee in oplossingen en een aanpak. Maar we worden niet serieus genomen".

"We hebben nu al de 3e zaakwaarnemer en die gaat ook alweer weg".

"We kunnen niet verder met ons huis. Je staat gewoon stil. Al 4 jaar!

"We worden niet serieus genomen. We krijgen verkeerde brieven. Onze naam wordt zelfs verkeerd gespeld".

Fam D.

"Niets gaat buiten de juridische dienst om naar de bewoners. Het is een spel geworden van systemen en regels en daar lopen wij bewoners op stuk".

"De gedeputeerde is bij ons geweest. Dat is mooi, maar toen het spannend werd ging die weg".

"Altijd gewerkt met veel plezier, maar nu niet meer. Het beheerst m'n leven. Ik ben bij het maatschappelijk werk geweest voor ondersteuning, want ik hield het niet langer vol".

"Er is toch gezegd: als er maar 1% van de schade veroorzaakt is door de provincie dan vergoeden we alles? Kom die belofte en toezegging na!"

"Voor het eind van het jaar weet u waar u aan toe bent. Dat is wat de provincie heeft gezegd. Dit was in 2019. We weten nog steeds niet waar we aan toe zijn".

Fam E.

"Ik heb zoveel gedaan richting Provincie. Maar niets helpt. Ik heb er geen vertrouwen meer in dat het nog goed komt. Elke keer gebeurt er weer wat. Het is om moedeloos van te worden".

"Als burger sta je in dit soort zaken al met 10-0 achter".

"We hebben nu maar zelf rechtsbijstand ingeschakeld".

"Ons gezin heeft er onder te lijden. Dit is niet wat we willen. Het geeft stress".

"Onderzoekers naar schade doen minachtend naar de bewoners en nemen onze zaak niet serieus. Er wordt niets gedaan met onze inbreng."

Fam F.

"Ik ben letterlijk ziek geworden door situatie in de woning".

"We hebben nu al de 4e zaakbegeleider. De eerste was goed, maar de andere zaakbegeleiders lijken wel te gaan voor de belangen van de Provincie".

"Het is ongezond om in deze woning te wonen. Er is veel te veel vocht en de muren slaan zwart uit. Dit kan toch niet?"

"Als ze komen kijken noteren ze van alles, maar vervolgens gebeurt er niets!"

"Van mededogen naar onverschilligheid".

"Wij moeten van alles en op tijd informatie aanleveren en de provincie mag alles en laten termijnen verlopen"

"We worden als burger vermorzeld door de machtige overheid".

Fam G.

"Na drie jaar overal aan meegewerkt te hebben, om de problemen op te lossen, geeft de provincie ons het gevoel dat ze ons met de rug tegen de muur zet. We worden niet serieus genomen".

"We gaan een toekomst tegemoet vol met onzekerheden, ook op financieel gebied, wat betreft de schade die de provincie heeft aangebracht aan onze woning".

"Al drie jaar zien wij dagelijks de schade die de provincie heeft aangericht, waar wij in moeten leven. De provincie beseft niet wat voor invloed dat ons leven heeft".

Fam H.

"Wij hadden vertrouwen in het bestuur en dachten dat het opgelost zou worden. Wij gingen uit van een betrouwbare overheid. Een overheid die "onze" werknemer is en de samenleving juist inricht daar waar nood is voor diezelfde burger. Niets van dit alles is waar".

"De provincie heeft een besluit genomen tot opwaardering zonder dat er uitgevoerd is conform dit besluit. Er vindt geen controle plaats op dit besluit. Er ontbreken niet alleen vergunningen, er wordt niet eens uitgevoerd conform de aanvraag en vergunning."

"ik ben niet meer in staat om te werken als gevolg van een burn out. Ik ben niet meer dezelfde persoon. Niet door mijn werk maar door de ellende van het kanaal."

"Het hoeft geen toelichting dat de werkzaamheden op een verkeerde manier zijn uitgevoerd. Het huis stond te schudden op haar grondvesten. Er werd nergens naar gekeken en geluisterd.